

[Leth Mouritzen.]

torer og god Lyd- og Varmeisolering, stadig er Ønskedrømme; kun et Faatal af Befolkningen kender dem, og netop ikke de Kredse, som har mest Behov derfor. Det er Kvindernes, Husmødrenes Krav, der her er Tale om. Maaske havde det været bedre, om der havde været mere end een Kvinde i dette Boligudvalg; saa er det muligt, at dette Synspunkt var trængt mere igennem.

Materialiesituationen er ogsaa fremført som Argument for at undlade bestemte Krav til Byggeriets Kvalitet. Der vil efter min Mening intet være i Vejen for at give Dispensation fra Bestemmelserne i en Periode, hvor Haandvaske, Badekar, Fliser o. s. v. ikke kan fremskaffes, naar blot Byggeriet er projekteret med de nødvendige Installationer.

Mit Parti mener, at denne Lov paa dette Tidspunkt maa pege fremover, og selv om der nu efter Krigen skulde opstaa nye Forbedringer af Teknikken, som kan komme Boligbyggeriet til gode, er der jo i den foreslaaede Paragraf heller ingen Hindringer for at indføre disse.

I Ændringsforslag Nr. 14 foreslaas Laanegrænsen forhøjet for selvejende Byggevirksomheder til 100 pCt. Erfaringerne har vist, at den jævne Arbejder ikke magter at udrede de Indskud, som er en Følge af Laanegrænsen paa 97 pCt. Derfor har det for største Delen været de bedrestillede Arbejdere og Funktionærer, som har kunnet leje saadanne Lejligheder i de sociale Selskaber. Er man kommet ud over dette Klientel, er det som Regel sket ved, at Selskaberne har gennemført et Afbetalings-system med Hensyn til Indskud, som hver Maaned Aar frem i Tiden har betydet en mærkbar Huslejerforhøjelse paa Familiens Budget.

Dette Ændringsforslag bør ses i Relation til Ændringsforslag Nr. 19, som begrænser Lejernes Ret til Rente af de opsparede Midler til kun at gælde for Andelsselskaber og Boligforeninger med Aktieselskabs Karakter. Naar der intet Indskud ydes, har Lejerne heller intet Krav paa Rente, og den Uretfærdighed, som kunde siges at bestaa mellem Lejere i Foreninger og Lejere i sociale Selskaber, var dermed bortelimineret. De Grunde, som er fremført for Gennemførelsen af denne Rentebetaling, er i øvrigt ikke særlig vægtige. Man hævder, at Huslejen vil kunne gaa nedad efter en længere Aarrække, men de Beregninger, der hidtil har foreligget, viser, at denne Nedsættelse ikke vil faa større økonomisk Betydning for Lejeren. Man har fremhævet, at Lejeren

gennem Rentebetalingen vilde føle et vist Tilknytningsforhold til Ejendommen, og at han af den Grund vilde passe bedre paa Ejendommen, være med at værne om den o. s. v. Jeg tror ikke, man kan opelske nogen særlig Mentalitet ad denne Vej. Jeg tror snarere, man kan opelske en mindre Grad af Ejermentalitet, som snarere er til Skade end til Gavn. Kunde Renten endda bevirke, at Huslejen var nedadgaende for Lejligheden, uanset hvem der boede i den, saaledes at den bevirkede en Sænkning af Lejeniveauet, saa mener jeg snarere, der kunde være Tale om at gennemføre en saadan Nydannelse. Men de mange Ulemper, som vil forekomme ved denne Rentebetaling, tror jeg overskygger det, som eventuelt kan fremhæves som Fordele. Naar Familien bindes til en Lejlighed, som det jo sker i Andelsboliger, og som det altsaa vel ogsaa vil kunne ske ved denne Rentebetaling i sociale Selskaber, har den Vanskeligheder ved at skifte Lejlighed, efterhaanden som Børnene vokser op og Familiens Antal udvides. Jeg tror, mange Familier gerne vil beholde den Fordel, der er i at bo til Leje og kunne skifte, naar man ønsker det. Endvidere tror jeg, at der vil komme megen besværlig Administration og megen besværlig Regnskabsføring ud af denne Indførelse af Rentebetaling ved sociale Selskaber.

Ændringsforslag Nr. 17 betyder, at §§ 14—16 udgaar af Kapitel III. Derved foreslaas, at det selvstændige social-filantropiske Byggeri ophæves. Mit Parti er Modstander af en Befolkningspolitik, som deler Befolkningen op i Grupper efter Alder, Børnetal eller som her efter Økonomi. Man har hidtil opereret med børnerige, gamle, unge, mindrebemidlede, og nu indføres Begrebet mindstbemidlede, men denne Isolering og Klassificering af Befolkningen er ganske uforvarlig, og den vil vise sig at være ganske forfejlet. Det var Professor Jens Warming, som i sin Tid gjorde en Indsats for Oprettelsen af de social-filantropiske Selskaber. Han gjorde herved det fortjenstfulde, at han pegede paa de elendige Boligforhold, som store Dele af Befolkningen levede under, og deraf opstod disse sociale Selskaber. Nu har de virket i en Aarrække, og den, der har særligt Kendskab til netop denne Form for Ejendomme og disse Ejendommens Beboere, vil sige, at det har været en forfejlet Linie, man her har været inde paa. Jeg har selv en Aarrække været Medarbejder i et af de sociale Byggeselskaber, idet jeg skulde beskæftige Drengene og de unge Mennesker inden for Ejendommens Omraade, og jeg kender hele Mentaliteten